tulekuga. Nimetas ju raad ise a. 1635 alustatud ehitustöid ainult väikese rae- ja kaalukoja parandamiseks. Sellega on hästi kokkukõlas ka asjaolu, et umbes a. 1630 hakati vana raekoda nimetama ka „suureks vanaks raekojaks" või lihtsalt „suureks raekojaks" [99].

Uude raekotta kolis raad nähtavasti pärast lahkumist Schenckingi majast a. 1642. Juba varemini, nagu nägime, asus siin aktsiisikamber. Raekojana ei kasustatud seda hoonet siiski kaua, sest varsti asendas teda endine linnaapteegi-hoone. Võimalik, et see sündis juba enne Tartu langemist venelaste kätte a. 1656. Vene okupatsiooni ajal sattus väike kaalukoda vist samasugusesse haletsemisväärsesse seisukorda kui teisedki avalikud ehitised. Pärast Rootsi võimu tagasitulekut a. 1661 seati kaalukoda küll jälle korda, kuid kaalukoja peal asuvaist ruumidest ainult üksikud ja neidki kasustati peamiselt linnale kuuluva koli panipaigana. A. 1686 otsustas raad ehitada kaalukoja peale vangikambri, mis nähtavasti ka teostati [100]. Uue raekoja valmimisel aga viidi see sinna üle. Tartu pommitamisel venelaste poolt aastal 1704 muudeti ka kaalukoda varemeiks [101].

3) Linnaapteek.

Alates 17. sajandi 40-ndaist aastaist hakkab raeprotokollides rae istangupaigana raekoja kõrval mõnikord esinema ka (linna) kantselei (Schreiberey). Nagu selgub Wybersi revisjoni-raamatust, asetses see turul Rüütli tänava raekojapoolse nurga läheduses asuvas endises linnaapteegi hoones [102].

1582. aasta revisjoniprotokollis leidub kaks apteegiks nimetatud maja: a) „Apteka" turul, mis on identne käsiteldava hoonega ja b) „Apteka Mieszka", s. t. linnaapteek, mis asus turu ääres, Saksa silla — praeguse Kivisilla kohal olnud silla— lähedal [103]. Viimases asus linnaapteek veel Vene esimese okupatsiooniaja algul [104]. Turul asuva apteegi saatuse kohta enne Poola aega puuduvad aga igasugused andmed. Kuna kahe apteegi üheaegne olemasolu piiskopiaegses Tartus näib olevat ebatõenäone, siis võib ehk oletada, et turul asuv hoone oli apteegi endine asupaik, kust see viidi üle turuäärsesse majja, kuid rahvasuus jäi püsima ehitise endine nimetus.

Poola aja algul kerkis jälle päevakorrale linnaapteegi asutamisküsimus. Ettetulnud takistuste tõttu suudeti seda teostada alles aastal 1593. Apteegi asukohaks ei määratud aga mitte endine linnaapteegi hoone, mis oli vististi täiesti lagunenud [105], vaid turupealne ehitis [106]. Aastal 1620

---

[99]) Ka esimesel Poola ajal pidas raad mõnikord koosolekuid „in aedibus librarijs", mille all tõenäoselt tuleb mõista väikest kaalukoda. Näiteks 1592. a. kevadel. P 1592, (C. 6), lk. 112, 114, 119, 131, 138, 141, 142, 156, 157, 158, 159.

[100]) P. C. 1686, (C. 36), lk. 709.

[101]) P. C. 1704, (C. 54), lk. 291.

[102]) Wybers, R. B., (A. 10), f. 15-a.

[103]) Wybers, R. B. (A. 10), f. Ia: vt. ka kaart nr. 1 (lk. 213).

[104]) ibid., f. 2b.

[105]) Mõni aasta hiljemini vahetas raad endise linnaapteegi ühe eraisiku Küüni tänaval asuva aia vastu. Wybers, R. B. (A. 10), f. 2b.

[106]) Vt. Leping Tartu rae ja apteeker Christopher Linbecker'i vahel, 20. märtsist 1593, (f. 3.).

Tartu II, lk. 229